

Ο ΗΦΑΙΣΤΕΙΑΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στα πλαίσια ερευνητικών προγραμμάτων του, ο ΟΑΣΠ στις 3-3-1986, ανέθεσε σε ομάδα εργασίας, να μελετήσει την ηφαιστειακή δραστηριότητα του Ελληνικού χώρου.

Την ομάδα αυτή συγκρότησαν οι ερευνητές:

Ν. Δελήμπασης, Γ. Δεβεντάκης, Γ. Παπαδόπουλος, Ι. Παπλής Σ. Στείρος, Μ. Φυτίκας και στις 29-4-1986, ολοκλήρωσαν την μελέτη με τίτλο: "Ο Ηφαιστειακός κίνδυνος στην Ελλάδα".

Ως Επιστημονικός Υπεύθυνος ορίστηκε ο Ν. Δ. Δελήμπασης, Καθηγητής του Παν/μίου Αθηνών.

Η μελέτη αυτή περιελάμβανε:

- α) Τη συλλογή και τεκμηρίωση των μέχρι σήμερα επιστημονικών εργασιών που έχουν γίνει για την πρόγνωση των ηφαιστειακών εκρήξεων και για την εκτίμηση του ηφαιστειακού κινδύνου στη χώρα μας.
- β) Την περιγραφή των σχετικών ερευνητικών προγραμμάτων που έχουν πραγματοποιηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη.
- γ) Την υποβολή προτάσεων που αφορούν το συντονισμό της μελλοντικής έρευνας, την αξιοποίηση των μέχρι σήμερα αποτελεσμάτων και την εκπόνηση σχεδίου έκτακτης ανάγκης στην Ελλάδα.

Τα κυριώτερα συμπεράσματα που προέκυψαν είναι τα ακόλουθα:

Ο Ελλαδικός χώρος έχει τρία ενεργά ηφαίστεια: Τη Σαντορίνη, τη Νίσυρο και τα Μέθανα. Στα ηφαίστεια αυτά έγιναν πολλές μαγματικές ή φρεατικές εκρήξεις στη διάρκεια των ιστορικών χρόνων, ενώ στη Σαντορίνη έγιναν πολλές μαγματικές εκρήξεις και στον παρόντα αιώνα, η τελευταία από τις οποίες έγινε το 1950. Από τις εκρήξεις στα ελληνικά ηφαίστεια προκλήθηκαν διάφορες μικρές ή μεγάλες καταστροφές και ανθρώπινα θύματα. Από τη μέχρι σήμερα έρευνα προκύπτει ότι ο ηφαιστειακός κίνδυνος στην Ελλάδα αφορά κυρίως την περιοχή του Ν. Αιγαίου και ότι ο σχετικός κίνδυνος είναι μεγάλος στη Σαντορίνη, μέτριος στη Νίσυρο και μικρός στα Μέθανα. Προς το παρόν δεν έχουν γίνει προσπάθειες για τον προσδιορισμό της ηφαιστειακής επικινδυνότητας στη χώρα μας.

Από την ανασκόπηση της έρευνας που έχει γίνει σε ηφαιστειολογικά θέματα της Ελλάδας στα 150 τελευταία χρόνια περίπου, προκύπτει ότι δεν έχει υπάρξει οργανωμένη, συστηματική και μακροπρόθεση ερευνητική πολιτική σε τέτοια θέματα. Έχουν γίνει διάφορες δημοσιεύσεις με αποσπασματικό χαρακτήρα, ενώ μόνο στα τρία τελευταία χρόνια έχει γίνει προσπάθεια συστηματικής παρακολούθησης του ηφαιστείου της Σαντορίνης από το ΙΓΜΕ και τον Τομέα Γεωφυσικής-Γεωθερμίας του Παν/μίου Αθηνών.

Από τα στοιχεία που συνέλεξε και επεξεργάστηκε η επιτροπή προκύπτει ότι υπάρχει ζήτημα ηφαιστειακού κινδύνου στα ενεργά ηφαιστεια του Ν. Αιγαίου. Για το λόγο αυτό πιστεύουμε ότι πρέπει να υπάρχει πρόγραμμα συστηματικής και μακροπρόθεσμης παρακολούθησης των τριών ενεργών ηφαιστειών του Ν. Αιγαίου, γενικότερη ηφαιστειολογική μελέτη αυτών και η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών ενδεχόμενης ηφαιστειακής δράσης.

Οι εργασίες που προέκυψαν από την πρώτη αυτή συστηματική παρακολούθηση του ηφαιστείου της Σαντορίνης είναι οι εξής:

1. DELIBASIS N., CHAILAS S., LAGIOS E. and DRAKOPOULOS J., 1989. Surveillance of Thera Volcano, Greece: Microseismicity Monitoring. "Thera and the Aegean World III", Vol. Two Earth Sciences, 3-9 Sept. 1989.
2. LAGIOS E., TZANIS A., HIPKIN R., DELIBASIS N. and DRAKOPOULOS J., 1989. Surveillance of Thera Volcano, Greece: Monitoring of the Local Gravity Field. "Thera and the Aegean World III", Vol. Two Earth Sciences, 3-9 Sept. 1989.
3. DELIBASIS N., SAHPAZI M., CHAILAS S. and KARANTONIS G., 1993. Microearthquake activity of the Santorini volcanic Island during the period 1985-1989. "Annales Geologiques de Pays Helleniques", Vol. 36, 1993.
4. KABOUROGLOU E., MITSIS J. and DELIBASIS N., 1993. Fossil coastlines of the Thera Island researches and their correlation with the tectonic and the recent transgression 6^ο Συνέδριο της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρίας με έμφαση στη Γεωλογία του Αιγαίου, (υπό δημοσίευση).
5. LAGIOS E., TZANIS A., DELIBASIS N., DRAKOPOULOS J., and G. K. J. DAWES, 1994. Geothermal exploration of Kos Island Greece: Magnetotelluric and Microseismicity studies. "Geothermics", Vol. 23, No.3, pp. 267-281, Pergamon.